

Bromölla kommun

Patientsäkerhetsberättelse
Elevhälsans psykologiska insats
2022 Bromölla kommun

Bromölla 2023-02-28

Mattias Sturk

Legitimerad psykolog med ledningsansvar för psykologverksamheten

Innehåll

Verksamhetens mål med patientsäkerhetsarbetet	4
Patientsäkerhet.....	4
Organisatoriskt ansvar för patientsäkerheten	4
Hälso- och sjukvårdspersonalens rapporteringsskyldighet.....	4
Hantering av klagomål och synpunkter	5
Samverkan för att förebygga vårdskador.....	5
Psykologens uppdrag.....	5
Hur patientsäkerhetsarbetet har bedrivits under 2022 samt vilka åtgärder som genomförts för att öka patientsäkerheten	6
Övergripande mål och strategier för kommande år	10
Bilagor.....	13

Verksamhetens mål med patientsäkerhetsarbetet

Målet med patientsäkerhetsarbetet är att undvika eller minska antalet vårdskador. Det ska finnas en god medvetenhet om var risker kan finnas och en öppenhet för att utveckla verksamhetens metoder och processer mot ökad säkerhet.

Patientsäkerhet

Enligt Patientsäkerhetslagen (SFS 2010:659) ska vårdgivare dokumentera hur det organisatoriska ansvaret för patientsäkerhetsarbetet är fördelat inom verksamheten.

Patientsäkerhetsarbetet är viktigt för att uppnå god kvalitet på hälso- och sjukvård.

Patientsäkerhet handlar ytterst om skydd mot vårdskada och risker i hälso- och sjukvården. Med vårdskada menas kroppslig eller psykisk skada eller lidande som en patient drabbas av i kontakten med hälso- och sjukvården. Patientsäkerhetsarbetet ska i första hand ske genom förebyggande åtgärder.

Vårdgivaren ska senast den 1 mars varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse av vilken det ska framgå:

1. Hur patientsäkerhetsarbetet har bedrivits under föregående kalenderår.
2. Vilka åtgärder som vidtagits för att öka patientsäkerheten.
3. Vilka resultat som uppnåtts.

Patientsäkerhetsberättelse skrivs en gång/år av den person som uppstår det psykologiska ledningsansvaret.

Patientsäkerhetsberättelsen ska hållas tillgänglig för den som önskar ta del av den. (SFS 2010:659). Den publiceras årligen på kommunens hemsida:

<https://www.bromolla.se/utbildning-barnomsorg/elevhalsa/>

Organisatoriskt ansvar för patientsäkerheten

Inom all kommunal hälso- och sjukvård, skall det enligt Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) finnas en verksamhetschef som ansvarar för verksamheten och har det samlade ledningsansvaret. Om verksamhetschefen saknar hälso- och sjukvårdsutbildning, skall det medicinska ledningsansvaret (MLA) och det psykologiska ledningsansvaret (PLA) delegeras till annan person med sådan kompetens.

Verksamhetschefen har det samlade ansvaret för patientsäkerhetsarbetet.

Hälso- och sjukvårdspersonalens rapporteringsskyldighet

SFS 2010:659, kapitel 6 och 7.

Skolpsykologen har eget yrkesansvar för det direkta vårdarbetet.

Det är skolpsykologens ansvar att rapportera om kvalitén i verksamheten inte beaktas eller tillgodoses. Detta ska göras i en avvikelserapport. Avvikelserapporten hanteras sedan i verksamheten och rapporteras i kommande patientsäkerhetsberättelse. Avvikelsen bedöms utifrån allvarlighetsgrad och sannolikheten för upprepning.

Händelser som har medfört eller hade kunnat medföra allvarlig vårdskada, ska anmälas av

centrala barn- och elevhälsans verksamhetschef till Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

Rutiner för avvikelshantering finns i verksamheten.

Hantering av klagomål och synpunkter

SOSFS 2011:9 (Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för ett systematiskt kvalitetsarbete)

Elev, vårdnadshavare eller annan person kan anonymt lämna synpunkter eller klagomål på verksamheten. Synpunkter och klagomål om felaktigheter och brister bidrar till att utveckla verksamheten.

Synpunkter och klagomål kan dels fyllas i på kommunens webbplats via synpunktshantering och dels lämnas skriftligt till personal på skola, rektor eller till verksamhetschefen för utbildning. För att få svar/återkoppling ska e-postadress eller namn och postadress anges. Svar ges inom 10 arbetsdagar. Inkommen synpunkt/klagomål diarieförs och blir därmed allmän handling.

<https://www.bromolla.se/kommun-och-politik/tyck-till/>

Samverkan för att förebygga vårdskador

SOSFS 2011:9

Samverkan ska finnas mellan olika aktörer, internt och externt i olika former t.ex.

- Barn- och ungdomspsykiatriska kliniken; BUP, och Habiliteringsmottagning barn och unga, i Kristianstad.
- Personal inom den Centrala barn- och elevhälsan samt rektorer och pedagoger i verksamheten.
- Psykologmottagningen barn- och föräldrahälsa i Kristianstad.
- Barnhälsovårdscentralerna i Bromölla.

Psykologens uppdrag

Lokala förutsättningar

I Bromölla kommun finns två skolpsykologtjänster i Centrala barn- och elevhälsan; en tjänst på 100 % och en på 75 %. För närvarande är fördelningen 95 respektive 80 %.

Generellt uppdrag

Personal inom elevhälsans psykologiska insats står, i och med sina yrkeslegitimationer, under Socialstyrelsens tillsyn och ses som en hälso- och sjukvårdsverksamhet. Insatserna ska därför bedrivas i enlighet med hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

I 5 kapitlet, 1§ stadgas bland annat följande:

Hälso- och sjukvårdsverksamhet ska bedrivas så att kraven på en god vård uppfylls. Det innebär bland annat att vården särskilt ska

1. vara av god kvalitet
2. tillgodose patientens behov av trygghet, kontinuitet och säkerhet
3. bygga på respekt för patientens självbestämmande och integritet
4. främja goda kontakter mellan patienten och hälso- och sjukvårdspersonalen, och
5. vara lätt tillgänglig.

Psykologerna är en del i den centrala barn- och elevhälsan och tillför psykologisk kompetens som stöd i det pedagogiska arbetet samt i den övergripande planeringen av elevhälsans

arbete. Psykologernas kontor och mottagning är belägen på sutterängplan Storgatan 43 tillsammans med centrala barn- och elevhälsans tal- och språkpedagoger och särskolesamordnare, äldreomsorgens och LSS biståndshandläggare samt socialtjänstens drogprovtagning.

Psykologerna deltar i elevhälsoteam på samtliga skolor, vid behov i barnhälsoteam för förskolan och i samverkansmöten med barnhälsovården i kommunen.

Psykologerna genomför psykologiska utredningar och bedömningar av elever, grupper och organisationer för att bidra med psykologisk kompetens om elevers förutsättningar för lärande och behov av stöd.

I psykologernas uppdrag ingår en handledande och konsulterande funktion till skolans och förskolans övriga personal.

Psykologerna tillför kunskap kring psykisk ohälsa, som exempel ångest/depression och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, samt kan i vissa fall bidra med stödjande samtal till elever, vårdnadshavare och pedagoger utifrån elevens situation.

Psykologerna tillför även psykologisk kunskap kring skydds- och riskfaktorer för elevers hälsa, lärande och utveckling. Psykologerna beaktar kunskap om elevernas psykiska hälsa i elevhälsans övriga arbete.

Det ingår i uppdraget att utreda elevers skolformstillhörighet i samverkan med särskolesamordnare, berörd pedagogisk personal, skolkurator och skolsköterska/skolläkare. Dessa utredningar är prioriterade då det är ett lagkrav att de ska genomföras om vårdnadshavare för sitt barns räkning ansöker om mottagande i särskolan.

Hur patientsäkerhetsarbetet har bedrivits under 2022 samt vilka åtgärder som genomförts för att öka patientsäkerheten

Psykologiskt ledningsansvar

Delegation för psykologiskt ledningsansvar utfärdades till psykolog Mattias Sturk 2020-02-28 och har kvarstått där.

Aktuell under det gångna året

Utbildningen till elevassistenter i neuropsykiatri och PBS, positivt beteendestöd, fortsatte vårterminen 2022 och avslutades under höstterminen med examinering och utvärdering (1). Det har varit en omfattande insats med sex olika föreläsningar och däremellan fyra handledningar per skola. Psykolog Maj Sjögren har haft det huvudsakliga ansvaret för insatsen. Psykologerna fortsätter på sina respektive skolor att hålla liv i kunskaper och metoder.

Då Covid 19 från våren 2022 inte längre klassas som samhällsfarlig sjukdom har våra rutiner för besök och medverkan ute i verksamheterna i stort sett återgått till hur det var före pandemin. Digitala möten hålls fortfarande då både vårdnadshavare, till en del, och andra verksamheter, nästan uteslutande, föredrar detta arbetsätt.

Utifrån det vi registrerar i PMO i samband med journalföringen kan vi se följande för 2022:

- Elever som föranlett journalanteckning*: 185, varav 76 flickor (41 %) och 109 pojkar. Totalt har det gjorts 686 journalanteckningar.
- Elever som kommit för utredning: 36, varav 17 flickor (47 %) och 19 pojkar.
- Antal remisser till Barn- och ungdomspsykiatri, BUP: 10, varav 1 flicka (10 %) och 9 pojkar.
- Antal remisser till Barn- och ungdomshabiliteringen, bou: 2 Varav 1 flicka (33 %) och 2 pojkar.
- Antal remisser till logopedmottagningen: 21, varav 8 flickor (38 %) och 13 pojkar.
- Antal elever som väntar på bedömning/utredning**: 2023-02-08: 42. Cirka en tredjedel av de väntande är i nuläget flickor.

Antalet elever som har föranlett journalanteckning är oförändrat sedan föregående år. Flickornas andel av detta har minskat med 3 procentenheter. Antalet utredningar har minskat med 10 %. Dock har flickornas andel av utredningarna ökat med 12 procentenheter. Utöver utredningar har det gjorts fler funktionella kartläggningar. Dessa riktar mer fokus mot beteenden, vardagliga förmågor och omgivningsfaktorer än på kognitiva förmågor. BUP-remisserna har minskat med 58 %. Här har vi istället ökat antalet vårdhänvisningar så att vårdnadshavare själva sökt insatser via BUP:s En väg in. Skolan har här bistått med pedagogiska utredningar. Logopedremisserna har minskat med 28 %. Efterfrågan har inte minskat men vi har inte hunnit hantera alla inkomna underlag. Det är i skrivande stund 31 % fler elever som väntar på bedömning/utredning hos skolpsykolog än förra året vid den här tiden. Insatserna från skolpsykologerna kan inte kallas lätt tillgängliga då många elever får vänta länge på bedömning. Med information till vårdnadshavare om att de själva kan söka till BUP bör det inte medföra risker för just dessa elever att kön är lång till skolpsykologerna. När det gäller logopedmottagningen är det olyckligt att ha lång väntetid till både skolpsykolog och logopedmottagning. För läs- och skrivsvårigheter finns dock god kompetens på skolorna och eleverna får de anpassningar de behöver även utan diagnos. Vad gäller balansen mellan flickor och pojkar i stort skiljer det sig åt mellan skolorna. Utifrån registrerade kontakter de senaste två åren är flickorna i majoritet på Alvikensskolan medan det är jämnt på Dalaskolan Norra. För övriga skolor är pojkarna i majoritet.

* En journalanteckning kan exempelvis ha gjorts för att: vi har gett handledning till pedagoger kring en specifik elev, vi har samtalat med vårdnadshavare per telefon, vi har registrerat remissvar från andra verksamheter, vi har lämnat ut journalkopior till vårdnadshavare; före detta elever eller socialtjänsten.

** Alla som står i kö till utredning blir inte utredda. Vi bedömer i en del fall att det går att skicka en remiss på det underlag som finns. Tillsammans med skolornas elevhälsoteam försöker vi också uppmuntra vårdnadshavare att göra en egenanmälan till BUP. Det kan då räcka att skolan kompletterar med en pedagogisk bedömning.

Samverkan och fördelning av ansvar mellan kommuner och regioner

Det finns en ramöverenskommelse mellan Kommunförbundet Skåne och Region Skåne daterad 2021-02-11 som reglerar hur samverkan mellan verksamheterna ska gå till vad gäller personer med psykisk funktionsnedsättning samt för barn och ungdomar som har eller riskerar att utveckla psykisk ohälsa. Både Hälso- och sjukvårdslagen samt Socialtjänstlagen anger skyldighet att ha överenskommelser om samverkan när det gäller personer med psykisk funktionsnedsättning.

<https://vardgivare.skane.se/siteassets/4.-uppdrag-och-avtal/kommunsamverkan/samverkansavtal/ramoverenskommelse-psykiatri-missbruk-och-placerade-barn.pdf>

Det finns också en ”Överenskommelse om habilitering i Skåne” daterad 2009-11-27 som tar upp kommunernas respektive regionens ansvar. Utöver denna finns ”Tillämpningen i Region Skåne och kommunerna i Skåne av Socialstyrelsens föreskrift om samordning av insatser för habilitering och rehabilitering (SOSFS 2008:20)”. Länkar till dessa dokument finns på KFSK:s hemsida: <https://vardgivare.skane.se/siteassets/4.-uppdrag-och-avtal/kommunsamverkan/samverkansavtal/overenskommelse-om-habilitering-i-skane.pdf>

När det gäller barn med språkliga svårigheter finns en överenskommelse mellan Kommunförbundet Skåne och Region Skåne som reglerar hur remissförfarandet från skola/förskola till logopedmottagningen ska se ut.

<https://vardgivare.skane.se/vardriktlinjer/oron-nasa-hals/#63188>

För remittering av barn och elever till Habiliteringsmottagning barn och unga finns riktlinjer på Vårdgivare Skånes hemsidor:

<https://vardgivare.skane.se/vardriktlinjer/habilitering/#33546>

Det har hållits två samverkansmöten mellan Centrala barn- och elevhälsan och BUP Kristianstad. Ett digitalt 21 september och ett på plats i Bromölla 19 oktober 2022. Mötena föregicks av Bromölla kommuns skrivelse till Region Skåne samt kontakter på chefsnivå mellan BUP och Bromöllas elevhälsa. Parterna enades om att ha stående tider för konsultation och samverkan med start i september. Merparten av mötet i Bromölla gick till att beskriva kommunens verksamheter och arbete kring barn, unga och elever. Vi lyfte också några enskilda ärenden. På mötet bestämdes att BUP skulle bjuda in till fortsatt samverkan i Kristianstad samt gå ut med en inbjudan till de mindre kommunerna i upptagningsområdet kring det nationella vård- och insatsprogrammet VIP ADHD. I skrivande stund inväntar vi BUP:s invitationer.

Det har också hållits samverkansmöten med Första linjen i Kristianstad. En representant från kommunens öppenvård deltog också i mötet i december som hölls i Bromölla. Mötestider för vårterminen 2023 är bokade i mars och i maj och ska hållas digitalt.

Hantering av enskilda barn- och elevärenden

När skolpsykologen får kännedom om att det finns oro kring ett barns eller en elevs psykiska mående förs en diskussion på elevhälsoteamet eller motsvarande om behovet kan mötas av skol-/förskolepersonalen, med stöd av elevhälsoteamet eller om det behövs en kontakt med barn- och ungdomspsykiatrin. Remiss kan skrivas av personal med hälso- och sjukvårdslegitimation, det vill säga skolsköterska, skolläkare och skolpsykolog. I dessa fall behövs ett medgivande från vårdnadshavarna.

När det gäller remissbekräftelser från BUP kommer dessa nu i större omfattning. Vi kommer att lyfta frågan vid nästa samverkan för att säkerställa tydliga rutiner.

Skolpsykologen kan också med vårdnadshavares medgivande söka kontakt med berörd personal inom sjukvården för att diskutera ärenden, både de som är pågående och för att

diskutera nya. Oftast rör det sig då om en kontakt med psykolog och/eller läkare på BUP.

Det har blivit lättare att få tag i personal på BUP tack vare samverkansmötena men det gäller att planeringen för dessa möten håller över tid.

Skolpsykologen har också möjlighet att uppmuntra vårdnadshavare att ta kontakt med Region Skånes En väg in om de själva vill söka hjälp för sina barn. Bromölla kommun har ett erbjudande till Första linjen att använda lokaler på Storgatan 43 för att träffa barn/unga och deras familjer.

Första linjen för nordöstra Skåne har mottagning enbart i Kristianstad. Dock kan de i enstaka fall, där familjer inte kan ta sig till Kristianstad, komma till Bromölla och ta emot besök här.

Skolpsykologen tar vid behov kontakt med logopedmottagningen angående elever med läs- och skrivsvårigheter samt andra språkliga svårigheter alternativt skickar en remiss dit.

Logopedmottagningen har rutiner för att skicka remissbekräftelser samt utlåtande och åtgärdsförslag efter genomförd utredning. Det brast i deras rutiner sommaren 2021 vilket gjorde att några remissbekräftelser kom fram först hösten 2022 efter flera kontaktförsök från vår sida. I övrigt har det fungerat som det ska vad gäller remisshanteringen. Väntetiderna till logopedmottagningen har ökat från cirka 12 månader i början av 2022 till 17 månader vid slutet av året. Ett samverkansmöte har hållits mellan logopedmottagningen och berörda medarbetare ur Bromöllas centrala barn- och elevhälsa i juni 2022. Logopedmottagningen bedömer att våra remisser i hög grad är relevanta. Deras utredningar leder nästan alltid till diagnos. Det finns en gemensam avsikt att samverka en gång per år.

När det uppmärksammas behov av samordnade insatser från både kommun och region används ofta LOTS-modellen som kan leda till en samordnad individuell plan, SIP. Det är på vårdnadshavarnas uppdrag vi kan kalla till LOTS-möte men vi har i vårt uppdrag att informera dem om möjligheten när vi ser att behovet finns. Det är av stor vikt för barn och ungas psykiska hälsa att insatser samordnas.

<https://www.kristianstad.se/sv/omsorg-och-hjalp/familj-barn-och-ungdom/stod-till-barn-och-ungdom/lotsmodellen/>

Samverkan med Barn- och ungdomshabiliteringen i Kristianstad pågår i enskilda ärenden. Många gånger är det tillräckligt att berörda pedagoger deltar i dessa möten. Ibland förstärker man med skolsköterska och skolkurator från elevhälsan och i vissa fall även med skolpsykologen. Det finns också samverkan med syn- och hörselhabilitering.

Journalföring och dokumentation

Journalföring och dokumentation av de psykologinsatser som lyder under hälso- och sjukvård görs i det digitala journalsystemet PMO. Material som omfattas av testsekretessen förvaras i särskilda arkivskåp. Patienten/eleven/vårdnadshavarna har som i all hälso- och sjukvård rätt att ta del av sin journal, efter sedvanlig menprövning. Undantag finns i just testmaterial som lyder under särskild sekretess och aldrig lämnas ut. Om testuppgifterna fick spridning i allmänheten skulle de inte längre ha något att säga om testpersonens olika förmågor. Däremot ska resultaten alltid sammanställas i journalen och delges de berörda. Psykologinsatser som är riktade mot grupp eller organisation, inte mot individ, journalförs

inte i PMO.

Loggkontroller och journalgranskning

Loggkontroller och journalgranskning för elevhälsans psykologiska insats är inplanerad två gånger per år, i april och oktober.

Avvikelsehantering

Det finns en fastställd blankett för avvikelsehantering inom centrala elevhälsan. Under året ska vi ta fram en ny blankett som är mer anpassad för psykologverksamheten. Rutin för avvikelsehantering finns i verksamheten och är tillgänglig på Navet: [Navet - Avvikelsehantering \(bromolla.se\)](#)

Inga avvikelser har upprättats av skolpsykologerna under 2022. Det har inte heller inkommit några till oss.

Övergripande mål och strategier för kommande år

- Öka tillgängligheten till skolpsykologerna. Fortsatt diskussion med funktionschef, rektorer och elevhälsochef kring uppdrag och metoder ska hållas under 2023. När det gäller utredningar finns det endast utrymme till de som krävs i lagar och avtal, det vill säga utredning av intellektuell funktionsnedsättning samt de utlåtanden som ska göras i samband med remiss till logopedmottagningen.
- Vi ska se om det går att hitta förklaringar på respektive skola till obalansen mellan pojkar och flickor vad gäller ärenden hos skolpsykologerna.
- Fortsatt kompetenshöjning för skolpersonal inom neuropsykiatri och positivt beteendestöd via handledning och riktade utbildningsinsatser.
- Implementering av arbetssättet PAX i skolan (2), för trygghet och studiero, påbörjas under 2023. PAX bygger på samma grundprinciper som positivt beteendestöd. Psykolog Maj Sjögren utbildar sig till PAX-instruktör och utbildar i sin tur parallellt de pedagoger som ska arbeta med metoden i sina klasser.
- Fortsatt avvikelsehantering enligt rutin för att bättre uppmärksamma risker, brister och utvecklingsområden i verksamheten.
- Fortsatt regelbundna samverkansmöten med Barn- och ungdomspsykiatriska kliniken och Första linjen i Kristianstad. Syftet är att utveckla samarbetet ytterligare och att stärka patientsäkerhetskedjan.
- Vi kommer att fortsätta den upprättade kontakten med skolpsykologerna i Nordöstra Skåne och i Sölvesborgs kommun med ett möte i Hässleholm i mars 2023. Syftet är att dela kunskaper, erfarenheter, arbetssätt och rutiner som en väg för att hela tiden utveckla skolpsykologens och elevhälsans arbete.
- Översyn av kvalitets- och ledningssystemet fortsatte under 2022 och gör så även 2023. Planen är att lämna ett förslag på färdigt dokument till kommunstyrelsen under våren 2023.
- Våra Covid-19-rutiner förändras efter myndigheternas och kommunens rekommendationer.

Bromölla 2023-02-28

Håkan Ewerman
Verksamhetschef centrala barn- och elevhälsan

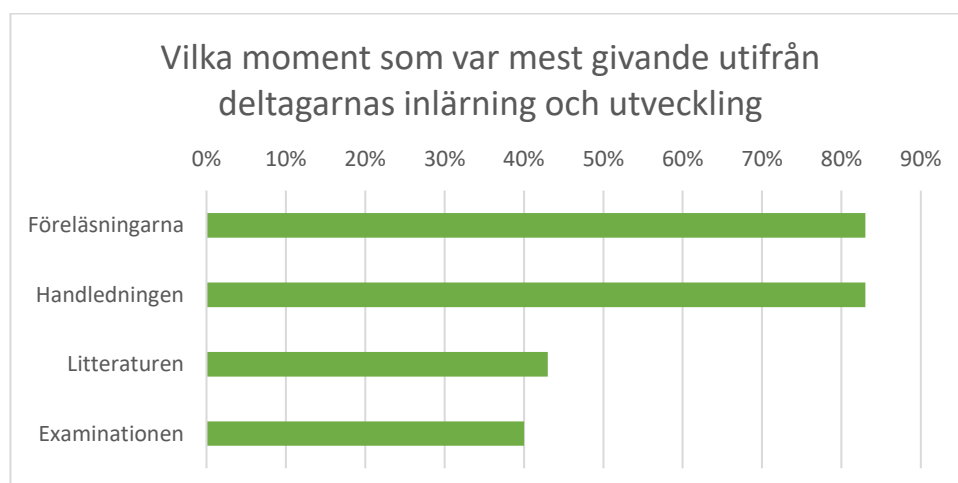
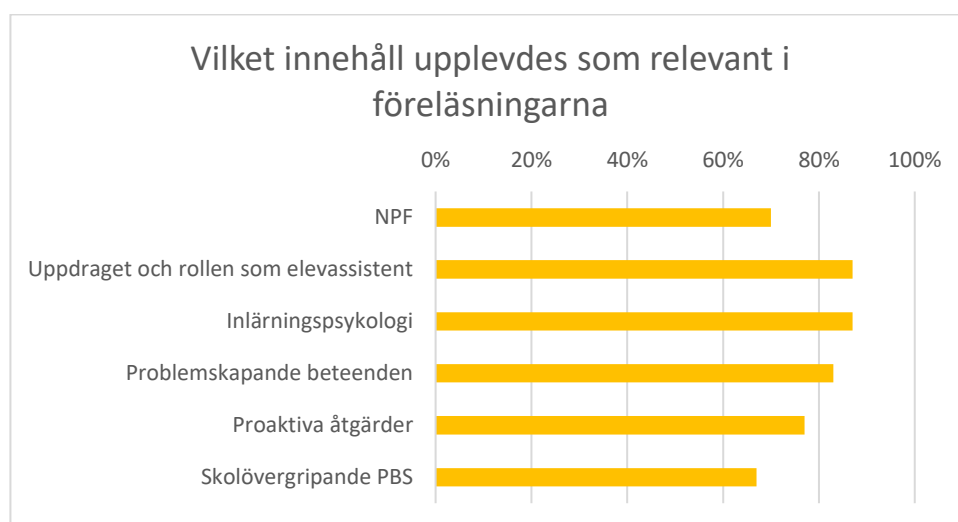
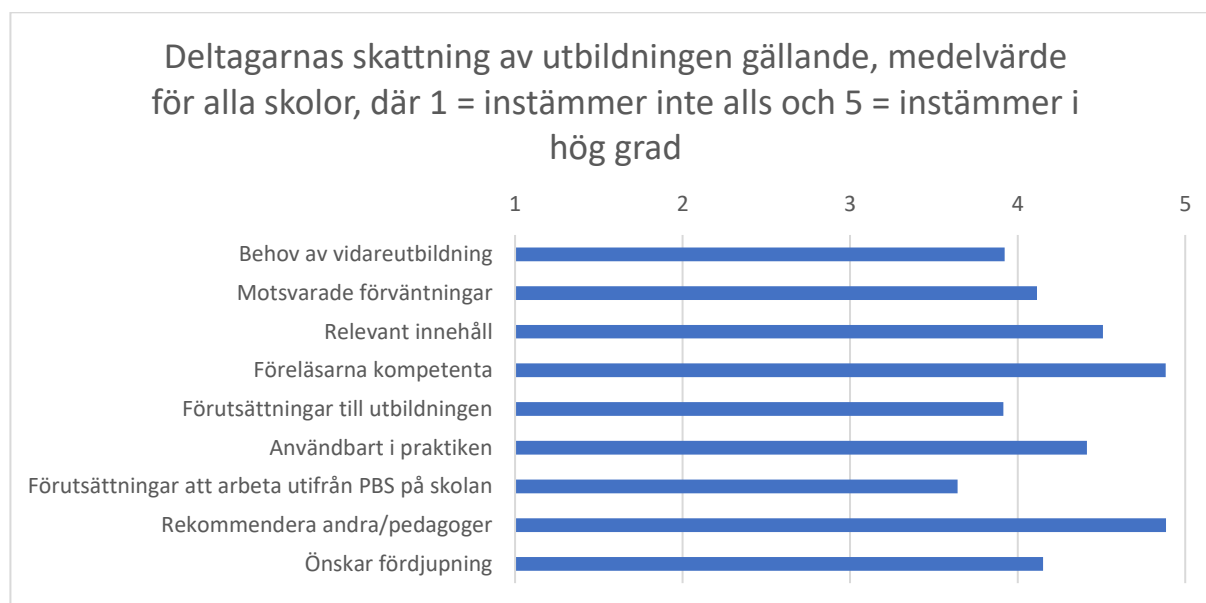

Mattias Sturk
Legitimerad psykolog med ledningsansvar för psykologverksamheten

Bilagor

(1) Utdrag från utvärderingen av elevassistentutbildningen (den som vill ta del av utvärderingen i sin helhet kan höra av sig till psykolog Maj Sjögren)

(2) **PAX i Skolan** är ett evidensbaserat arbetssätt för lärare att skapa trygghet och studiero i klassrummet. PAX består av 10 enkla verktyg som utformats och utvärderats i ett nära samarbete mellan verksamma lärare, psykologer och forskare. Arbetssättet går ut på att lärare vidareutvecklar färdigheter för att vägleda elever att agera på ett sätt som skapar lugn, trygghet, studiero och positiva kamratrelationer. I tidigare studier har PAX visat sig signifikant öka studieron, hjälpa eleverna att utveckla mer positiva kamratrelationer och sänka lärarnas stressnivå. I internationella långtidsuppföljningar har man sett att PAX ger en trygg start på skoltiden, och på så sätt bidrar till att fler elever går vidare till högre studier och minskar risken för utanförskap. (Gustav Nilsson, Linnéuniversitetet)